

Identification and ranking of the sport development factors in the Health Branch of Armed Forces

Hossein Shirvani¹, Mohammad Karim Bahadori², Mohsen Ranjbar*¹, Abolfazl Darvishi¹

¹ Exercise Physiology Research Center, Life Style Institute, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

² Health Management Research Center, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Abstract

Background and Aim: Promoting physical activity is one of the most important and effective strategies to reduce the risk of some diseases, reduce social deviations, and increase the vitality of communities. The purpose of the present study was to identification and ranking of the sport development factors in the health branch of armed forces.

Methods: The statistical population of the study included faculty members, physical education professors, managers, coaches and athletes in armed forces. In the first stage of the research, development factors were identified using interviews with 11 people of statistical population; the sampling method at this stage was purposive and snowballing and continued until the theoretical saturation of the interviews. In the second and third stages, the identified factors in the interview and study background of the study were investigated by Delphi group (n = 13); the sampling method in this phase was purposeful and available; In these two stages, factors with at least 60% positive response remained for the next stage; In the final stage, a researcher-made questionnaire of the five-point Likert spectrum obtained from the previous steps was used to rank the identified factors. The sampling method at this stage was simple random that 384 persons were selected as the statistical sample. A questionnaire was distributed among them and 338 questionnaires were completed. For the rank of factors, Friedman test was used in SPSS software.

Results: According to the findings of this study, the most important aspects were infrastructure, partnership development, management, environmental factors and individual factors respectively.

Conclusion: Based on the findings, it can be concluded that creating the necessary infrastructure in sports in different sectors is essential for increasing staff participation.

Keywords: Health Military Branch, Sport, Delphi Method

شناسایی و رتبه‌بندی عوامل توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح

حسین شیروانی^۱، محمدکریم بهادری^۲، محسن رنجبر^{۱*}، ابوالفضل درویشی^۱

^۱ مرکز تحقیقات فیزیولوژی ورزشی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، تهران، ایران

^۲ مرکز تحقیقات مدیریت سلامت، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، تهران، ایران

چکیده

زمینه و هدف: ارتقاء فعالیت جسمانی از مهم‌ترین و مؤثرترین استراتژی‌ها برای کاهش خطر بعضی بیماری‌ها، کاهش انحرافات اجتماعی و افزایش نشاط و شادابی جوامع است. هدف از تحقیق حاضر شناسایی و رتبه‌بندی عوامل توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح می‌باشد.

روش‌ها: جامعه آماری این تحقیق شامل اعضای هیئت علمی و اساتید تربیت‌بدنی دانشگاه‌های مرتبط با نیروهای مسلح و مدیران، مربیان و ورزشکاران در حوزه نیروهای مسلح بود. در مرحله اول تحقیق با استفاده از انجام مصاحبه با ۱۱ نفر از جامعه آماری، عوامل توسعه شناسایی شد؛ روش نمونه‌گیری در این مرحله هدفمند و گلوله‌برفی بود و تا اشباع نظری مصاحبه‌ها ادامه یافت. در مرحله دوم و سوم، عوامل شناسایی شده در مصاحبه و مطالعه پیشینه تحقیق، توسط گروه دلفی (۱۳ نفر) بررسی شد؛ روش نمونه‌گیری در این مرحله هدفمند و در دسترس بود؛ در این دو مرحله عواملی که حداقل ۶۰ درصد دارای پاسخ مثبت بودند برای مرحله بعد باقی ماندند؛ در مرحله نهایی با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته طیف پنج گزینه‌ای لیکرت حاصل از مراحل قبل، رتبه‌بندی عوامل شناسایی شده انجام شد. روش نمونه‌گیری در این مرحله تصادفی ساده بود که ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب و پرسشنامه بین آنها توزیع شد و تعداد ۳۳۸ پرسشنامه تکمیل گردید. برای رتبه‌بندی عوامل از آزمون فریدمن در قالب نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

یافته‌ها: براساس یافته‌های این تحقیق مهم‌ترین ابعاد به ترتیب شامل زیرساخت، توسعه مشارکت، مدیریت، عوامل محیطی و عوامل فردی بودند.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که بوجود آوردن زیرساخت‌های لازم در حوزه ورزش در بخش‌های مختلف برای افزایش مشارکت کارکنان ضروری است.

کلیدواژه‌ها: رسته بهداشت و درمان، ورزش، روش دلفی.

مقدمه

امروزه اهمیت عامل انسانی و نقش منحصر به فرد آن به منزله یک منبع استراتژیک و طراح و مجری نظام‌ها و فراگردهای سازمانی جایگاهی به مراتب والاتر از گذشته یافته است تا جایی که در تفکر سازمانی پیشرفته از انسان به مثابه مهم‌ترین منبع و دارایی برای سازمان یاد می‌شود. بدین لحاظ، امروزه سازمان‌ها برای بقا، انتظام و بالندگی خود می‌کوشند از طریق منابع انسانی فرهیخته در گستره جهانی به رشد سریع، کارآمدی، سودبخشی، انعطاف‌پذیری، انطباق‌پذیری، آمادگی برای آینده و برخورداری از موقعیت ممتاز در عرصه فعالیت خود نایل شوند. بدون این کیفیتها، سازمان‌ها واقعاً غیرممکن است که بتوانند در مواجهه با بهترین‌ها به صورت رقابتی و اثربخش عمل کنند (۱). در جهان امروز آنچه بیشتر از هر چیزی اهمیت دارد، نیروی انسانی است و حتی بزرگ‌ترین اقتصاددانان نیز معتقدند این نیروی انسانی است که در نهایت روند توسعه اقتصادی و اجتماعی یک جامعه را بوجود می‌آورد و تمامی سعی سازمان‌ها و ادارات بر این است که نیروی انسانی مورد نظرشان سالم با انگیزه و خشنود در محیط کاری خود حاضر شوند. یکی از مهمترین راه‌ها برای به دست آوردن چنین نیروی کاری، پرداختن به فعالیت بدنی و ورزش است (۲).

ورزش به عنوان یک پدیده در زندگی بسیاری از افراد جامعه به ارتقاء سطح بهداشت و تندرستی آنها کمک می‌کند (۳) که توسعه آن برای هر جامعه‌ای امری بسیار ضروری به حساب می‌آید. ارتقاء فعالیت جسمانی از مهم‌ترین و مؤثرترین استراتژی‌ها برای کاهش خطر بعضی بیماری‌ها، کاهش انحرافات اجتماعی و افزایش نشاط و شادابی جوامع است. در واقع ورزش به عنوان بخش مهمی از تعلیم و تربیت، جایگاه اساسی و سرنوشت‌سازی دارد و کارکردهای مختلف آن در جامعه محرز است (۴). Sotiriadou و همکاران اعتقاد دارند که در توسعه ورزش توجه به ابعاد زیادی لازم است؛ در سطح کلان و خرد، عوامل زیادی بر گسترش و ترویج ورزش تاثیر دارند؛ همچنین آنها توسعه ورزش را فرآیندی که در آن فرصت‌ها، فرآیندها، سیستم‌ها و ساختارهای موثر ایجاد می‌شوند تا افراد در همه گروه‌ها و گروه‌های خاص بتوانند در ورزش و تفریح شرکت کنند و عملکرد خود را بهبود بخشند، تعریف کرده‌اند (۵). رابطه ورزش با پدیده‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی حاکی از اهمیت این پدیده و نقش آن در برنامه‌های توسعه ملی کشورهاست و در یک نگاه کلی توسعه و پیشرفت ورزش در هر کشور با اقتدار و قدرت آن کشور رابطه نزدیکی دارد (۶). یکی از تشکیلاتی که در جمهوری اسلامی ایران در توسعه و گسترش ورزش نقش به‌سزایی دارد، نیروهای مسلح و نظامی و انتظامی هستند و توجه به آن‌ها از اهمیت زیادی برخوردار می‌باشد.

توانمندی نیروهای نظامی و انتظامی بسیار مهم و توجه به آن ضروری است به دلیل آنکه نیروهای مسلح حافظ استقلال، امنیت، تمامیت ارضی کشور هستند؛ بنابراین توجه به مسائلی که باعث

بوجود آوردن عملکرد بهینه در نیروهای مسلح شود دارای اهمیت فراوانی است و می‌بایست بیشتر از سایر سازمان‌ها به آمادگی و سلامت کارکنان خود توجه داشته باشند (۷)؛ همچنین نیروی مسلح، نهادی اجتماعی است که اقتدار آن به شکل مستقیم و غیرمستقیم در پیشرفت و ترقی دیگر نهادهای اجتماعی موثر است. یکی از عناصر موفقیت نیروهای مسلح در انجام ماموریت‌های محوله، داشتن آمادگی جسمانی و برخورداری کافی از قابلیت‌های لازم برای استفاده از بدن در موقعیت‌های مختلف است. کسب آمادگی جسمانی و قابلیت‌های بدنی با استفاده قانونمند از علوم و فنون تربیت‌بدنی و ورزش امکان‌پذیر است (۸) و یکی از علل توسعه و گسترش ورزش و تربیت‌بدنی از گذشته‌های دور، ضرورت افزایش آمادگی‌های نظامیان بوده است و هم اکنون نیز تقویت و توسعه علمی، عملی و آمادگی جسمانی نیروهای مسلح که با توانایی رزمی این نیروها رابطه مستقیم دارد، از ضرورت‌های تربیت‌بدنی نیروهای مسلح می‌باشد (۹). یکی از ارکان اساسی موفقیت نیروهای مسلح نیز، کارکنان آن هستند؛ از طرفی کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح، خود مسئول ارائه خدمات بهداشتی و سلامتی به نیروهای مسلح کشور می‌باشند و توجه این رسته به یکی از راهکارهای پیشگیری از بیماری‌ها و ارتقاء سلامتی یعنی ورزش می‌تواند در گرایش سایر کارکنان و نیروها به ورزش موثر واقع شود. در مطالعات انجام شده قادی و همکاران در مقاله خود دریافته‌اند که عوامل توسعه ورزش در ناجا شامل بهره‌گیری و جذب منابع انسانی متخصص و تمام وقت، دوره‌های ارتقا مربیان و نیروی انسانی، شرکت فرماندهان و مدیران ارشد در امر ورزش، حمایت از ورزشکاران و کادر فنی، پاداش برای قهرمانان حرفه‌ای ناجا، تعامل با سایر ارگان‌ها، ارتباط با رسانه ملی، برنامه راهبردی مناسب در توسعه ورزش حرفه‌ای ناجا، حضور در مسابقاتی مانند لیگ کشور، سیزم و ...، روزآمد کردن قوانین و مقررات حرفه‌ای ناجا، توسعه و ترویج دانش حقوقی در بخش حرفه‌ای ناجا، ایجاد رقابت ورزشی بین فرماندهی‌های انتظامی استان‌ها و یگان‌های مستقل، پیگیری و نظارت قوی مسئولان تربیت‌بدنی، نظام یکپارچه و نظاممند استعدادیابی، تشکیل نهاد متولی ورزش حرفه‌ای در ناجا، توجه به مشارکت بخش خصوصی، توسعه و استانداردسازی تجهیزات ورزش حرفه‌ای، استفاده از امکانات و تجهیزات دیگر سازمان‌ها، عوامل جمعیت‌شناختی و زیستی (مانند سن، درآمد، جنسیت و ...) و آگاهی از عوارض ورزش نکردن می‌باشد (۱۰). در تحقیق دیگر میرزازاده و شجاع در مقاله خود نتیجه گرفتند که راهبردهای توسعه ورزش دانشگاه فردوسی مشهد شامل میزبانی مسابقات و المپیادهای ورزشی در جهت توسعه ورزش قهرمانی، قراردادن اماکن و تجهیزات ورزشی در اختیار ادارات، فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی، استفاده از آموزش مجازی به منظور افزایش تخصص کارشناسان، استفاده از اینترنت و شبکه‌های مجازی در جهت توسعه ورزش همگانی، استخدام نخبگان و استعدادهای

مختلف، ایجاد فرصت‌های برابر، حمایت‌های مالی، افراد متخصص به تعداد مورد نیاز، امکانات را باعث عدم توسعه ورزش همگانی در چین شده است (۱۵). De Bosscher و همکاران در مقاله خود برخی عوامل تاثیرگذار در موفقیت بین‌المللی در ورزش را حمایت مالی، سیستم استعدادیابی و استعدادپروری، امکانات آموزشی و تحقیقات علمی عنوان کرد (۱۶)؛ همچنین Bornstein و همکاران در پژوهش خود استراتژی‌هایی را برای توسعه یک برنامه فعالیت‌بدنی ملی ارائه کرد که سه مورد از آن‌ها شامل مشارکت دولتی و خصوصی، حمایت از برنامه‌های مشخص شده و ایجاد یک مرکز توسعه سیاست‌های فعالیت‌بدنی و تحقیق در این مورد، می‌باشد (۱۷). زارعی و همکاران برای توسعه ورزش دانشگاهی استراتژی‌هایی را ارائه دادند که شامل توسعه آموزش و علوم مرتبط با ورزش، توسعه ورزش‌های قهرمانی، ساخت امکانات مورد نیاز ورزشی، برنامه‌ریزی جامع برای ورزش دانشگاه، توسعه برنامه‌های جذب بانوان به ورزش، گسترش روابط بین مدیران دانشگاه و ورزش و بهبود کیفیت تجهیزات، می‌باشد (۱۸). Ajadi و همکاران در مطالعه خود برای توسعه ورزش نیروهای نظامی نیجریه به عواملی مانند فراهم آوردن تجهیزات پیشرفته ورزشی، بهبود نگره-داری امکانات ورزشی، دسترسی آسان به امکانات ورزشی، فراهم آوردن نیروی انسانی مورد نیاز و واجد شرایط برای ورزش مانند مربی، وجود هماهنگی بین نیروهای انسانی درگیر در ورزش، تشویق شرکت‌کنندگان توسط مربیان، فراهم آوردن بودجه و منابع مالی مورد نیاز برای ورزش و مدیریت بودجه اختصاص داده شده برای ورزش، اشاره کردند (۱۹). Lu و Wang نیز فاکتورهای توسعه ورزش در دانشگاه‌ها را افزایش تعداد مشارکت‌کنندگان، افزایش آگاهی دانشجویان، وجود تجهیزات ورزشی در دانشگاه و دانشکده-ها، سازماندهی کمپ‌های ورزشی، اجرای رویدادهای بزرگ ورزشی و انجام پژوهش‌های مرتبط، عنوان کردند (۲۰).

با وجود تاکید بر ورزش نیروهای مسلح در برنامه‌های کلان ورزش کشور، مشخص نیست که تا چه حد ظرفیت‌های پیش‌بینی شده در این برنامه برای توسعه ورزش در بخش کارکنان نیروهای مسلح مورد استفاده قرار گرفته است و همچنین تاکنون تحقیق در مورد توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح انجام نشده است؛ بنابراین، مشخص شدن فاکتورها، گویاها و ابعاد توسعه ورزش در حوزه کارکنان نیروهای مسلح در رسته بهداشت و درمان کمک خواهد کرد تا بتوان برنامه‌ریزی موثری برای پیشرفت ورزش در بخش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح ارائه شود و علاوه بر آن چارچوب نوینی را در این حوزه ایجاد و راهکارهای کاربردی را در جهت اصلاح، بهبود و ارتقا سطح توسعه یافتگی ورزش کارکنان نیروهای مسلح در رسته بهداشت و درمان معرفی کرد. انتظار می‌رود با استفاده از عوامل شناسایی شده در توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح، روند رشد و توسعه ورزش در این رسته هر چه بیشتر تسهیل شوند و

ورزشی در راستای افزایش نیروهای انسانی متخصص، برنامه ریزی در خصوص ورزش بانوان و احداث اماکن ویژه برای بانوان، تقویت و ساماندهی سیستم جامع اطلاع‌رسانی ورزش دانشگاه، دعوت و اطمینان به بخش خصوصی در جهت استفاده از موارد مختلف عمرانی، ارتباطی و ... و آگاهی امور به پیمانکاران و متخصصان بخش خصوصی، اختصاص بخش بیشتری از بودجه ورزش دانشگاه در راستای توسعه ورزش همگانی و دانشجویی، می‌باشد (۱۱)؛ در مطالعه‌ای دیگر رضایی و همکاران برای توسعه ورزش دانشگاه شهروند به مواردی مانند دعوت برای حضور افراد متخصص و سرشناس ورزش استان و شهرستان در امور ورزشی دانشگاه، انعقاد تفاهم‌نامه همکاری با ادارات ورزشی استان و شهرستان، توسعه ارتباطات با فدراسیون‌های ورزش دانشگاهی، بهبود ارتباطات با مسئولین استان و شهرستان (استاندار، فرماندار، شهردار و ...)، افزایش فعالیت انجمن‌های خوابگاه، ایجاد ایستگاه تندرستی مدرن در اطراف محیط تربیت بدنی، اطلاع‌رسانی گسترده در مورد برنامه‌های ورزشی، تهیه بروشور و کتابچه آموزش و توزیع آن در جهت ارتقاء فرهنگ ورزش، تدوین برنامه‌های استراتژیک و بلندمدت در حوزه‌های مختلف، ایجاد کمیته بازاریابی، ارائه خدمات ورزشی، آموزشی و مشاوره‌ای به مشتریان، ارتقاء کیفیت مکان‌های ورزشی، ایجاد نظام نظارت و ارزیابی، تدوین بانک جامع اطلاعات ورزش دانشجویی، طراحی سایت و خبرنامه الکترونیک برای اطلاع‌رسانی ورزشی، توانمندسازی کارکنان، جذب و عقد قرارداد با مربیان شایسته و دارای مدرک مربیگری و مشارکت و حضور تیم‌های دانشگاه در رویدادهای ورزشی مختلف، اشاره کردند (۱۲). پورکیانی و همکاران دریافتند که عوامل موثر در توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای شامل دارا بودن ساختار، وظایف و تشکیلات منسجم، دارا بودن اماکن و فضاهای کالبدی ورزشی و توسعه امکانات و تجهیزات ورزشی، دارا بودن زیرساخت‌های مجهز و دارای شرایط بین‌المللی، داشتن توانایی در جذب حامیان مالی، دارا بودن برنامه نظارتی، توسعه نظام استعدادیابی و توسعه استعداد، افزایش منابع مالی نهادهای ورزش قهرمانی، توسعه و حمایت از باشگاه‌های ورزشی، سازماندهی مسابقات داخلی در رشته‌های مختلف و ایجاد پایگاه اطلاعات صحیح در مورد ورزشکاران، می‌باشند (۱۳). ممتازبخش و فکور نتیجه گرفتند که راهکارهای ارتقاء و توسعه ورزش همگانی بانوان دانشگاه علوم انتظامی شامل حمایت و حضور مسئولان، تقویت اطلاع‌رسانی، برگزاری جشنواره‌ها و مسابقات، تهیه جزوات آموزشی، توجیه سیاست‌گذاران، تربیت مربیان، برگزاری سمینارهای آموزشی، توسعه تحقیقات مرتبط، افزایش سرانه ورزشی افراد، تامین حداقل امکانات ورزشی، تشویق افراد فعال در ورزش همگانی، تنظیم برنامه مدون ورزش همگانی، موظف نمودن قانونی افراد، اختصاص زمان آزاد و کافی و توسعه ارتباطات بین بخشی می‌باشد (۱۴). در مطالعات خارجی Wang نبود عواملی مانند پیشرفت علمی، حمایت، هماهنگی و ارتباط بین بخش‌های

عوامل اصلی توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح پرداخته شد. در مرحله اول و دوم بخش دلفی پرسشنامه حاصل از عوامل شناسایی شده در مصاحبه و مطالعه پیشینه تحقیق با پاسخ بلی/ خیر برای استخراج عوامل اصلی در بین گروه دلفی (در دور اول ۱۳ نفر و در دور دوم ۱۲ نفر) توزیع شد؛ روش نمونه‌گیری در این مرحله هدفمند و دردسترس بود.

در مرحله آخر از طریق توزیع پرسشنامه نهایی در بین جامعه آماری به رتبه‌بندی عوامل استخراج شده از بخش دلفی پرداخته شده است؛ روش نمونه‌گیری در این مرحله تصادفی ساده بود که ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند و پرسشنامه بین آنها توزیع و تعداد ۳۳۸ پرسشنامه تکمیل و بازگردانده شد. برای تعیین روایی پرسشنامه با ۶ تن از اساتید مدیریت ورزشی مشورت شد و بعد از اعمال کلیه پیشنهادات اصلاحی و تغییرات ضروری، پرسشنامه مورد استفاده قرار گرفت؛ همچنین پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ بررسی شد ($\alpha=0/۸۶$).

تجزیه و تحلیل داده‌ها: برای تجزیه تحلیل داده‌ها، در مصاحبه پس از اجرا و ویرایش مصاحبه‌ها، نظرات مختلف در گروه‌های مفهومی یکسان، کدگذاری و طبقه‌بندی و به صورت کیفی تحلیل شدند و در مرحله اول و دوم بخش دلفی پس از اعمال نظر گروه دلفی، مواردی که حداقل دارای ۶۰ درصد پاسخ مثبت بودند، برای مرحله نهایی در پرسشنامه باقی ماندند؛ در مرحله آخر تجزیه تحلیل پرسشنامه نهایی از طریق آزمون فریدمن و در قالب آمار توصیفی و استنباطی و در قالب نرم‌افزار SPSS انجام شد.

نتایج

همانطور که در جدول ۱- مشاهده می‌شود بیشترین تعداد افراد در نمونه آماری دارای جنسیت مرد، ورزشکار، در رده سنی ۲۵ تا ۳۵ سال، در رشته تربیت‌بدنی، دارای مدرک لیسانس و دارای سابقه ۱ تا ۵ سال بودند.

مقدمات برنامه‌ریزی در زمینه توسعه در ورزش نیروهای مسلح فراهم گردد؛ همچنین رسته بهداشت و درمان یکی از بخش‌هایی است که به طور مستقیم با سلامتی کارکنان نیروهای مسلح سروکار دارد و از آنجا که ورزش یکی از موثرترین راهکارهای افزایش سلامتی افراد می‌باشد و خود این رسته در جهت سلامتی کارکنان فعالیت می‌کند بنابراین در ابتدا آنها باید به ورزش و توسعه آن توجه داشته باشند تا بتوانند به سایر کارکنان نیروهای مسلح نیز تعمیم دهند؛ بنابراین با توجه به موارد گفته شد انجام این پژوهش می‌تواند گام موثری در ارتقاء ورزش در رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح داشته باشد. بنابراین جهت تکمیل پژوهش‌های پیشین در زمینه ورزش نیروهای مسلح و سنجش عوامل موثر بر توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح، محقق درصدد است عوامل موثر بر توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح را شناسایی کند؛ بنابراین، مساله و سوال اساسی این است که چه عواملی در توسعه بخش‌های مختلف ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح دخیل هستند.

روش‌ها

تحقیق حاضر یک تحقیق توصیفی-تحلیلی است که بر حسب نحوه گردآوری داده‌ها، روش آمیخته و از لحاظ هدف، کاربردی محسوب می‌شود. جامعه آماری این تحقیق شامل اعضای هیئت علمی و اساتید تربیت‌بدنی دانشگاه‌های مرتبط با نیروهای مسلح و مدیران، مربیان و ورزشکاران در حوزه نیروهای مسلح می‌باشند.

روش اجرا: در مرحله اول، مصاحبه نیمه‌ساختار یافته با ۱۱ نفر از جامعه آماری انجام و پس از اشباع نظری، مصاحبه‌ها متوقف شد؛ روش نمونه‌گیری در این مرحله هدفمند و گلوله‌برفی بود. از طریق این مرحله و مطالعه پیشینه تحقیق، عوامل توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح، شناسایی شد. در مرحله بعد از طریق تکنیک دلفی (دو مرحله) به استخراج

جدول-۱. اطلاعات جمعیت‌شناختی نمونه تحقیق

متغیر	فراوانی	درصد	
جنسیت	مرد (بیشترین)	۳۳۰	۹۷/۶
	زن (کمترین)	۸	۲/۴
سمت	ورزشکار (بیشترین)	۲۰۵	۶۰/۶۵
	استاد دانشگاه (کمترین)	۲۵	۷/۴
سن	۲۵-۳۵ سال (بیشترین)	۱۸۲	۵۳/۸
	۵۶ سال و بالاتر (کمترین)	۳	۰/۸۹
رشته	تربیت بدنی (بیشترین)	۲۳۴	۶۹/۲
	غیر تربیت بدنی (کمترین)	۱۰۴	۳۰/۸
مدرک تحصیلی	لیسانس (بیشترین)	۱۸۷	۵۵/۳
	دکتر (کمترین)	۱۸	۵/۳
سابقه	۱-۵ سال (بیشترین)	۱۰۴	۳۰/۸
	۱۶-۲۰ سال (کمترین)	۲۳	۶/۸۰

همان‌طور که در جدول ۳- مشاهده می‌شود، تمامی عوامل به جزء عامل اجرای برنامه‌های شاد و مفرح (۹۱/۶۷ درصد) در دور دوم دلفی دارای درصد پاسخ صد بوده است؛ همچنین عامل جدیدی طبق نظر گروه دلفی به عوامل این مرحله اضافه نشد.

همان‌طور که در جدول ۲- مشاهده می‌شود، از ۱۱۰ عامل، عامل اعتقادات و گرایش‌های مذهبی با درصد پاسخ مثبت کمتر از ۶۰ و ۶ عامل با نظر گروه دلفی به دلیل تکراری بودن و یا همپوشانی با سایر موارد از بین عوامل برای مرحله دوم حذف شد؛ همچنین با نظر گروه دلفی یک عامل (اجرای برنامه‌های شاد و مفرح) برای مرحله دوم اضافه شد.

جدول ۲- درصد عوامل (دور اول دلفی)

ابعاد	عوامل	تعداد پاسخ		
		مثبت	درصد پاسخ مثبت	
بعد فردی	۱. خصوصیات سنی کارکنان	۱۲	۹۲/۳۰	
	۲. تاثیرات خانواده کارکنان	۱۳	۱۰۰	
	۳. رشته تحصیلی کارکنان	۱۱	۸۴/۶۱	
	۴. ویژگی‌های جنسیتی کارکنان	۱۲	۹۲/۳۰	
	۵. سطح درآمد و رفاه زندگی کارکنان	۱۳	۱۰۰	
	روان‌شناختی	۶. تصور بدنی کارکنان از خود	۱۳	۱۰۰
		۷. آگاهی و نگرش کارکنان از اثرات و فواید فعالیت ورزشی	۱۳	۱۰۰
		۸. تصور بدنی کارکنان از دید دیگران	۱۰	۷۶/۹۲
		۹. حالات روانی کارکنان (مانند اعتماد بنفس، پشتکار، افسردگی، ...)	۱۱	۸۴/۶۱
		۱۰. انگیزه کارکنان برای شرکت در ورزش	۱۰	۷۶/۹۲
		۱۱. اعتقادات و گرایش‌های مذهبی و ...	۱	۷/۶۹
رفتاری		۱۲. سبک زندگی فعال و غیرفعال کارکنان	۱۱	۸۴/۶۱
		۱۳. فعالیت ورزشی رایج و غالب در محیط زندگی	۱۰	۷۶/۹۲
		۱۴. میزان ارجحیت ورزش به سایر فعالیت‌های تفریحی	۱۰	۷۶/۹۲
		۱۵. ارتباط و تعامل با افراد و کارکنان ورزشی	۱۳	۱۰۰
	۱۶. عضویت در گروه‌ها و شبکه‌های اجتماعی تفریحی و ورزشی	۱۳	۱۰۰	
	ساختاری	۱۷. داشتن همراه برای فعالیت ورزشی	۱۳	۱۰۰
		۱۸. داشتن مهارت ورزشی	۱۳	۱۰۰
۱۹. سلامت جسمانی و بدنی		۱۳	۱۰۰	
۲۰. داشتن زمان و وقت کافی		۱۳	۱۰۰	
۲۱. مشغله‌های کاری شخصی و اجتماعی		۱۲	۹۲/۳۰	
بعد محیطی		۲۲. اجرای برنامه‌های فرهنگی برای نهادینه کردن ورزش	۱۳	۱۰۰
		۲۳. ارزش گذاری ورزش در بین کارکنان	۱۳	۱۰۰
		۲۴. استفاده از مشوق‌های فردی مانند جوایز مادی و معنوی	۱۳	۱۰۰
		۲۵. غنی‌سازی برنامه‌های ورزشی	۱۳	۱۰۰
		۲۶. توسعه رسانه‌ای و تبلیغات برای ورزش و برنامه‌های آن	۱۳	۱۰۰
	۲۷. نهادینه سازی اخلاق و قانون‌مندی در ورزش کارکنان	۱۲	۹۲/۳۰	
	تشکیلاتی	۲۸. سازمان تربیت‌بدنی نیروهای مسلح	۱۳	۱۰۰
۲۹. تربیت‌بدنی بخش‌های مختلف نیروهای مسلح		۱۳	۱۰۰	
۳۰. مراکز و گروه‌های علوم ورزشی		۱۳	۱۰۰	
اقتصادی	۳۱. میزان هزینه کرد ورزش در سبد خرید خانوار	۱۳	۱۰۰	
	۳۲. قدرت خرید و مصرف عمومی	۱۳	۱۰۰	
	۳۳. وضعیت اقتصادی کشور	۱۳	۱۰۰	
	۳۴. سرمایه گذاری در ورزش کارکنان	۱۳	۱۰۰	
اجتماعی	۳۵. جایگاه ورزش در اعتقادات و باورهای عمومی	۱۳	۱۰۰	
	۳۶. الگوهای ورزشکاری، نمادها و سمبل‌های ورزشی	۱۳	۱۰۰	
	۳۷. نهادینه بودن ورزش در خانواده‌ها	۱۳	۱۰۰	
	۳۸. جایگاه ورزش نسبت به سایر الگوهای تفریحی و فراغتی	۱۳	۱۰۰	
	۳۹. امنیت اجتماعی برای فعالیت‌های ورزشی	۱۳	۱۰۰	

بین‌المللی	۴۰	توجه جهانی رسانه‌ها به ورزش کارکنان نیروهای مسلح	۱۳	۱۰۰
	۴۱	پیروی ورزش کارکنان از سیاست‌های سازمان‌های بین‌المللی	۱۲	۹۲/۳۰
	۴۲	شرکت کارکنان در رویدادهای ملی و بین‌المللی ورزش نیروهای مسلح	۱۲	۹۲/۳۰
حقوقی و قانونی	۴۳	وجود قوانین و مقررات تشکیلاتی و اجرایی در ورزش نیروهای مسلح	۱۳	۱۰۰
	۴۴	اسناد توسعه‌ای ورزش آموزشی و همگانی	۱۳	۱۰۰
	۴۵	اسناد توسعه‌ای ورزش رقابتی و قهرمانی	۱۲	۹۲/۳۰
استاندارد و ارزیابی	۴۶	نظام استاندارد منابع انسانی ورزش کارکنان نیروهای مسلح	۱۳	۱۰۰
	۴۷	نظام استاندارد منابع مالی ورزش کارکنان نیروهای مسلح	۱۳	۱۰۰
	۴۸	نظام استاندارد برنامه و عملیات ورزش کارکنان نیروهای مسلح	۱۳	۱۰۰
	۴۹	نظام استاندارد تجهیزات و امکانات ورزش کارکنان نیروهای مسلح	۱۳	۱۰۰
	۵۰	وجود سیستم تحلیل و پردازش اطلاعات ورزش کارکنان نیروهای مسلح	۱۲	۹۲/۳۰
	۵۱	کنترل و نظارت سیستماتیک در ورزش کارکنان نیروهای مسلح	۱۲	۹۲/۳۰
بعد زیرساخت	۵۲	ایجاد مکانیزم تنبیه و تشویق به موقع	۱۰	۷۶/۹۲
تجهیزات	۵۳	وسایل و تجهیزات ورزش همگانی	۱۳	۱۰۰
	۵۴	تجهیزات تخصصی و استاندارد در رشته‌های مختلف ورزشی	۱۳	۱۰۰
	۵۵	ایمنی وسایل و تجهیزات ورزشی	۱۳	۱۰۰
	۵۶	کیفیت و کمیت تجهیزات ورزشی	۱۳	۱۰۰
	۵۷	فراهم آوردن تجهیزات به روز برای ورزش‌های مختلف	۱۳	۱۰۰
فناوری	۵۸	وجود تجهیزات نرم افزاری و سخت افزاری اطلاعاتی	۱۲	۹۲/۳۰
	۵۹	فناوری کمک آموزشی در توسعه ورزش کارکنان نیروهای مسلح	۱۳	۱۰۰
	۶۰	وجود نظام اطلاعاتی حاوی دانش فنی و تخصصی برای مدیران	۱۲	۹۲/۳۰
	۶۱	میزان استفاده از فناوری اطلاعات (IT) در مدیریت ورزش نیروهای مسلح	۱۲	۹۲/۳۰
	۶۲	اطلاع‌رسانی بیشتر در مورد ورزش از طریق فناوری‌های ارتباطی	۱۳	۱۰۰
	۶۳	افزایش فضاهای ورزشی روباز	۱۳	۱۰۰
	۶۴	افزایش فضاهای ورزشی سرپوشیده	۱۳	۱۰۰
	۶۵	کیفیت مهندسی و ایمنی زیرساخت فضاهای ورزشی	۱۳	۱۰۰
امکانات	۶۶	توجه به وضعیت بهداشتی اماکن ورزشی	۱۳	۱۰۰
	۶۷	قابلیت دسترسی به امکانات و فضاهای ورزشی	۱۳	۱۰۰
	۶۸	تناسب توزیع امکانات و فضاهای ورزشی براساس تعداد کارکنان	۱۳	۱۰۰
	۶۹	ایجاد اماکن ورزشی در استان و شهرستان‌های مختلف	۱۳	۱۰۰
	۷۰	وجود اماکن و فضاهای ورزشی اختصاصی برای خانم‌ها و آقایان	۱۳	۱۰۰
	۷۱	تجهیز اماکن ورزشی موجود	۱۳	۱۰۰
	۷۲	معماری و زیبایی‌شناختی امکانات و فضاهای ورزشی	۱۲	۹۲/۳۰
منابع مالی	۷۳	اختصاص بودجه کافی برای ورزش کارکنان این رشته	۱۳	۱۰۰
مدیریت	۷۴	حامیان مالی سازمان‌ها و نهادهای ورزشی و غیر ورزشی	۱۲	۹۲/۳۰
	۷۵	توجه و به کارگیری درآمدزایی و بازاریابی	۱۰	۷۶/۹۲
	۷۶	سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش کارکنان نیروهای مسلح	۱۲	۹۲/۳۰
منابع انسانی	۷۷	به کارگیری مربیان با کیفیت و شناخته شده	۱۳	۱۰۰
	۷۸	دادن منزلت اجتماعی به مربیان ورزش در نیروهای مسلح	۱۲	۹۲/۳۰
	۷۹	وجود مدیران و کارکنان با تجربه در ورزش کارکنان نیروهای مسلح	۱۳	۱۰۰
	۸۰	حضور فعال فرماندهان در کنار کارکنان برای ورزش	۱۳	۱۰۰
	۸۱	توجه به استعدادیابی و حمایت از استعدادها	۱۳	۱۰۰
برنامه‌ریزی	۸۲	تعیین اهداف مشخص برای ورزش	۱۲	۹۲/۳۰
	۸۳	برنامه‌ریزی جهت ارتقاء جایگاه ورزش کارکنان در ورزش نیروهای مسلح	۱۳	۱۰۰
	۸۴	سازماندهی برنامه‌ها و رویدادهای ورزشی کارکنان رشته بهداشت و درمان	۱۳	۱۰۰
	۸۵	وحدت سیاست‌گذاری و تدوین شرح وظایف روشن در ورزش کارکنان	۱۳	۱۰۰
	۸۶	نگرش مدیران و برنامه‌ریزان نسبت به ورزش کارکنان	۱۳	۱۰۰
	۸۷	سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی بلندمدت، کوتاه مدت و عملیاتی	۱۳	۱۰۰
	۸۸	برنامه زمانی مناسب برای ورزش‌های مختلف	۱۳	۱۰۰

۱۰۰	۱۳	۸۹. تحقیقات نیازسنجی و فنی برای توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان	علمی و پژوهشی	
۱۰۰	۱۳	۹۰. سنجش و ارزیابی شاخص‌های توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان		
۹۲/۳۰	۱۲	۹۱. برگزاری سمینارهای علمی و پژوهشی		
۱۰۰	۱۳	۹۲. ایجاد مراکز مشاوره و تندرستی برای کارکنان		
۱۰۰	۱۳	۹۳. برگزاری کلاس‌های آموزشی رشته‌های مختلف ورزشی		آموزشی و تربیتی
۱۰۰	۱۳	۹۴. برگزاری کلاس‌های مربیگری و داوری		
۱۰۰	۱۳	۹۵. کیفیت و کمیت ارائه برنامه‌های ورزش آموزشی		
۱۰۰	۱۳	۹۶. برگزاری المپیاد سراسری ورزش همگانی و تفریحی در این رسته		همگانی و تفریحی
۱۰۰	۱۳	۹۷. برگزاری جشنواره‌های ورزش همگانی درون رسته‌ای		
۱۰۰	۱۳	۹۸. افزایش تعداد برنامه‌های ورزش همگانی بین کارمندان		
۱۰۰	۱۳	۹۹. برگزاری اردوهای تفریحی ورزشی	بعد توسعه مشارکت	
۱۰۰	۱۳	۱۰۰. اجرای برنامه‌های ورزشی بین رسته‌ای		
۱۰۰	۱۳	۱۰۱. تنوع رشته‌های فعال فوق برنامه ورزشی کارکنان		
۹۲/۳۰	۱۲	۱۰۲. کیفیت و کمیت برگزاری برنامه‌ها و رویدادهای ورزش همگانی		
۹۲/۳۰	۱۲	۱۰۳. برگزاری المپیاد قهرمانی سراسری		
۹۲/۳۰	۱۲	۱۰۴. برگزاری مسابقات منطقه‌ای (مناطق)		رقابتی و قهرمانی
۱۰۰	۱۳	۱۰۵. برگزاری مسابقات بین رسته‌ای		
۱۰۰	۱۳	۱۰۶. برگزاری مسابقات در استان‌ها و شهرستان‌ها		
۱۰۰	۱۳	۱۰۷. برگزاری مسابقات ملی ورزش کارکنان رسته‌های نیروهای مسلح		
۱۰۰	۱۳	۱۰۸. کیفیت و کمیت ارائه برنامه‌های ورزش قهرمانی		
۱۰۰	۱۳	۱۰۹. اعزام تیم‌های ملی کارکنان به رویدادهای بین‌المللی		
۱۰۰	۱۳	۱۱۰. میزبانی از مسابقات بین‌المللی در بخش کارکنان		

جدول-۳. درصد عوامل (دور دوم دلفی)

ابعاد	عوامل	تعداد پاسخ مثبت	درصد پاسخ مثبت
بعد فرد جمعیتی	خصوصیات سنی کارکنان	۱۲	۱۰۰
	تأثیرات خانواده کارکنان	۱۲	۱۰۰
	رشته تحصیلی کارکنان	۱۲	۱۰۰
	ویژگی‌های جنسیتی کارکنان	۱۲	۱۰۰
	سطح درآمد و رفاه زندگی کارکنان	۱۲	۱۰۰
	تصور بدنی کارکنان از خود	۱۲	۱۰۰
روان‌شناختی	آگاهی و نگرش کارکنان از اثرات و فواید فعالیت ورزشی	۱۲	۱۰۰
	تصور بدنی کارکنان از دید دیگران	۱۲	۱۰۰
	حالات روانی کارکنان (مانند اعتماد بنفس، پشتکار، افسردگی، ...)	۱۲	۱۰۰
	انگیزه کارکنان برای شرکت در ورزش	۱۲	۱۰۰
	سبک زندگی فعال و غیرفعال کارکنان	۱۲	۱۰۰
	فعالیت ورزشی رایج و غالب در محیط زندگی	۱۲	۱۰۰
رفتاری	میزان ارجحیت ورزش به سایر فعالیت‌های تفریحی	۱۲	۱۰۰
	ارتباط و تعامل با افراد و کارکنان ورزشی	۱۲	۱۰۰
	عضویت در گروه‌ها و شبکه‌های اجتماعی تفریحی و ورزشی	۱۲	۱۰۰
	داشتن همراه برای فعالیت ورزشی	۱۲	۱۰۰
	داشتن مهارت ورزشی	۱۲	۱۰۰
	سلامت جسمانی و بدنی	۱۲	۱۰۰
ساختاری	داشتن زمان و وقت کافی	۱۲	۱۰۰
	مشغله‌های کاری شخصی و اجتماعی	۱۲	۱۰۰
	اجرای برنامه‌های فرهنگی برای نهادینه کردن ورزش	۱۲	۱۰۰
	ارزش‌گذاری ورزش در بین کارکنان	۱۲	۱۰۰
	استفاده از مشوق‌های فردی مانند جوایز مادی و معنوی	۱۲	۱۰۰
	بعد محیط فرهنگی		

	۱۲	۱۰۰	غنی‌سازی برنامه‌های ورزشی
	۱۲	۱۰۰	توسعه رسانه‌ای و تبلیغات برای ورزش و برنامه‌های آن
	۱۲	۱۰۰	نهادینه سازی اخلاق و قانون‌مندی در ورزش کارکنان
تشکیلاتی	۱۲	۱۰۰	سازمان تربیت‌بدنی نیروهای مسلح
	۱۲	۱۰۰	تربیت‌بدنی بخش‌های مختلف نیروهای مسلح
	۱۲	۱۰۰	مراکز و گروه‌های علوم ورزشی
	۱۲	۱۰۰	میزان هزینه کرد ورزش در سبد خرید خانوار
اقتصادی	۱۲	۱۰۰	قدرت خرید و مصرف عمومی
	۱۲	۱۰۰	وضعیت اقتصادی کشور
	۱۲	۱۰۰	سرمایه گذاری در ورزش کارکنان
اجتماعی	۱۲	۱۰۰	جایگاه ورزش در اعتقادات و باورهای عمومی
	۱۲	۱۰۰	الگوهای ورزشکاری، نمادها و سمبل‌های ورزشی
	۱۲	۱۰۰	نهادینه بودن ورزش در خانواده‌ها
	۱۲	۱۰۰	امنیت اجتماعی برای فعالیت‌های ورزشی
بین‌المللی	۱۲	۱۰۰	توجه جهانی رسانه‌ها به ورزش کارکنان نیروهای مسلح
	۱۲	۱۰۰	پیروی ورزش کارکنان از سیاست‌های سازمان‌های بین‌المللی
	۱۲	۱۰۰	شرکت کارکنان در رویدادهای ملی و بین‌المللی ورزش نیروهای مسلح
حقوقی و قانونی	۱۲	۱۰۰	وجود قوانین و مقررات تشکیلاتی و اجرایی در ورزش نیروهای مسلح
	۱۲	۱۰۰	اسناد توسعه‌ای ورزش آموزشی و همگانی
	۱۲	۱۰۰	اسناد توسعه‌ای ورزش رقابتی و قهرمانی
استاندارد و ارزیابی	۱۲	۱۰۰	نظام استاندارد منابع انسانی ورزش کارکنان نیروهای مسلح
	۱۲	۱۰۰	نظام استاندارد منابع مالی ورزش کارکنان نیروهای مسلح
	۱۲	۱۰۰	نظام استاندارد برنامه و عملیات ورزش کارکنان نیروهای مسلح
	۱۲	۱۰۰	نظام استاندارد تجهیزات و امکانات ورزش کارکنان نیروهای مسلح
	۱۲	۱۰۰	وجود سیستم تحلیل و پردازش اطلاعات ورزش کارکنان نیروهای مسلح
	۱۲	۱۰۰	کنترل و نظارت سیستماتیک در ورزش کارکنان نیروهای مسلح
بعد زیرساخت	۱۲	۱۰۰	ایجاد مکانیزم تنبیه و تشویق به موقع
تجهیزات	۱۲	۱۰۰	وسایل و تجهیزات ورزش همگانی
	۱۲	۱۰۰	تجهیزات تخصصی و استاندارد در رشته‌های مختلف ورزشی
	۱۲	۱۰۰	ایمنی وسایل و تجهیزات ورزشی
	۱۲	۱۰۰	کیفیت و کمیت تجهیزات ورزشی
فناوری	۱۲	۱۰۰	وجود تجهیزات نرم افزاری و سخت افزاری اطلاعاتی
	۱۲	۱۰۰	فناوری کمک آموزشی در توسعه ورزش کارکنان نیروهای مسلح
	۱۲	۱۰۰	وجود نظام اطلاعاتی حاوی دانش فنی و تخصصی برای مدیران
	۱۲	۱۰۰	میزان استفاده از فناوری اطلاعات (IT) در مدیریت ورزش نیروهای مسلح
	۱۲	۱۰۰	اطلاع‌رسانی بیشتر در مورد ورزش از طریق فناوری‌های ارتباطی
امکانات و فضا	۱۲	۱۰۰	افزایش فضاهای ورزشی روباز
	۱۲	۱۰۰	افزایش فضاهای ورزشی سرپوشیده
	۱۲	۱۰۰	توجه به ایمنی زیرساخت فضاهای ورزشی
	۱۲	۱۰۰	توجه به وضعیت بهداشتی اماکن ورزشی
	۱۲	۱۰۰	قابلیت دسترسی به امکانات و فضاهای ورزشی
	۱۲	۱۰۰	تناسب توزیع امکانات و فضاهای ورزشی براساس تعداد کارکنان
	۱۲	۱۰۰	ایجاد اماکن ورزشی در استان و شهرستان‌های مختلف
	۱۲	۱۰۰	وجود اماکن و فضاهای ورزشی اختصاصی برای خانم‌ها و آقایان
	۱۲	۱۰۰	تجهیز اماکن ورزشی موجود
	۱۲	۱۰۰	معماری و زیبایی شناختی امکانات و فضاهای ورزشی
بعد مدیریت منابع مالی	۱۲	۱۰۰	اختصاص بودجه کافی برای ورزش کارکنان این رشته
	۱۲	۱۰۰	حامیان مالی سازمان‌ها و نهادهای ورزشی و غیر ورزشی
	۱۲	۱۰۰	توجه و به کارگیری درآمدزایی و بازاریابی
	۱۲	۱۰۰	سرمایه گذاری بخش خصوصی در ورزش کارکنان نیروهای مسلح

۱۰۰	۱۲	دادن منزلت اجتماعی به مربیان ورزش در نیروهای مسلح	منابع انسانی
۱۰۰	۱۲	وجود مدیران و کارکنان با تجربه در ورزش کارکنان نیروهای مسلح	
۱۰۰	۱۲	حضور فعال فرماندهان در کنار کارکنان برای ورزش	
۱۰۰	۱۲	توجه به استعدادیابی و حمایت از استعدادها	
۱۰۰	۱۲	برنامه‌ریزی و تعیین اهداف مشخص جهت ارتقاء جایگاه ورزش کارکنان در ورزش نیروهای مسلح	برنامه‌ریزی
۱۰۰	۱۲	سازماندهی برنامه‌ها و رویدادهای ورزشی کارکنان رسته بهداشت و درمان	
۱۰۰	۱۲	وحدت سیاست‌گذاری و تدوین شرح وظایف روشن در ورزش کارکنان	
۱۰۰	۱۲	سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی بلندمدت، کوتاه مدت و عملیاتی	
۱۰۰	۱۲	برنامه زمانی مناسب برای ورزش‌های مختلف	
۱۰۰	۱۲	تحقیقات نیاز سنجی و فنی برای توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان	علمی و پژوهشی
۱۰۰	۱۲	سنجش و ارزیابی شاخص‌های توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان	
۱۰۰	۱۲	برگزاری سمینارهای علمی و پژوهشی	
۱۰۰	۱۲	ایجاد مراکز مشاوره و تندرستی برای کارکنان	
۱۰۰	۱۲	برگزاری کلاس‌های آموزشی رشته‌های مختلف ورزشی	آموزشی و تربیتی
۱۰۰	۱۲	برگزاری کلاس‌های مربیگری و داوری	
۱۰۰	۱۲	کیفیت و کمیت ارائه برنامه‌های ورزشی آموزشی	بعد توسعه مشارکت
۱۰۰	۱۲	برگزاری المپیاد سراسری ورزش همگانی و تفریحی در این رسته	همگانی و تفریحی
۱۰۰	۱۲	برگزاری جشنواره‌های ورزش همگانی درون رسته‌ای	
۱۰۰	۱۲	افزایش تعداد برنامه‌های ورزش همگانی بین کارمندان	
۱۰۰	۱۲	برگزاری اردوهای تفریحی ورزشی	
۱۰۰	۱۲	اجرای برنامه‌های ورزشی بین رسته‌ای	
۱۰۰	۱۲	تنوع رشته‌های فعال فوق برنامه ورزشی کارکنان	
۱۰۰	۱۲	کیفیت و کمیت برگزاری برنامه‌ها و رویدادهای ورزش همگانی	
۹۱/۶۷	۱۱	اجرای برنامه‌های ورزشی شاد و مفرح	
۱۰۰	۱۲	برگزاری المپیاد قهرمانی سراسری	رقابتی و قهرمانی
۱۰۰	۱۲	برگزاری مسابقات منطقه‌ای (مناطق)	
۱۰۰	۱۲	برگزاری مسابقات بین رسته‌ای	
۱۰۰	۱۲	برگزاری مسابقات در استان‌ها و شهرستان‌ها	
۱۰۰	۱۲	برگزاری مسابقات ملی ورزش کارکنان رسته‌های نیروهای مسلح	
۱۰۰	۱۲	کیفیت و کمیت ارائه برنامه‌های ورزش قهرمانی	
۱۰۰	۱۲	میزبانی از مسابقات بین‌المللی در بخش کارکنان	

زیرساخت با میانگین رتبه‌ای ۳/۶۲، بعد توسعه مشارکت با میانگین رتبه‌ای ۳/۲۳، بعد مدیریت با میانگین رتبه‌ای ۳/۰۰، بعد محیط با میانگین رتبه‌ای ۲/۸۱ و بعد فردی با میانگین رتبه‌ای ۲/۳۵ دارای رتبه اول تا پنجم بین ابعاد مورد بررسی بودند.

بحث

ترویج ورزش نیروهای مسلح می‌تواند موجب توسعه فرهنگ ورزشی و همچنین افزایش آمادگی رزم در نیروهای نظامی کشور شود و این مورد می‌تواند در افزایش روحیه نیروهای مسلح کشور و آمادگی بیشتر آن‌ها برای دفاع از مرز و بوم کشور مفید باشد. هدف از تحقیق حاضر شناسایی و رتبه‌بندی عوامل توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح بود و نتایج نشان داد که بعد زیرساخت دارای بالاترین میانگین رتبه‌ای ۳/۶۲، بعد توسعه مشارکت با میانگین رتبه‌ای ۳/۲۳ دارای رتبه دوم و بعد مدیریت با میانگین رتبه‌ای ۳ دارای رتبه سوم در بین ابعاد اصلی بودند.

با توجه به جدول-۴ و سطح معنی‌داری، از آنجا که سطح معنی‌داری به دست آمده کوچک‌تر از ۰/۰۵ است، می‌توان نتیجه گرفت که بین مولفه‌های درونی هریک از ابعاد به طور جداگانه تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

همان‌طور که در جدول-۵ مشاهده می‌شود، به ترتیب عوامل مرتبط تجهیزیات با میانگین رتبه‌ای ۱۳/۸۵، عوامل تشکیلاتی با میانگین رتبه‌ای ۱۲/۸۱، عوامل مرتبط با منابع انسانی با میانگین رتبه‌ای ۱۲/۷۷، عوامل مرتبط با منابع مالی با میانگین رتبه‌ای ۱۲/۳۸ و عوامل اجتماعی با میانگین رتبه‌ای ۱۲/۳۱ دارای رتبه اول تا پنجم بین مولفه‌های مورد بررسی بودند.

با توجه به جدول-۶ و سطح معنی‌داری، از آنجا که سطح معنی‌داری به دست آمده کوچک‌تر از ۰/۰۵ است، می‌توان نتیجه گرفت که بین مولفه‌های درونی هریک از ابعاد به طور جداگانه تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

همان‌طور که در جدول-۷ مشاهده می‌شود، به ترتیب بعد

همانطور که نتایج پژوهش نشان داد بعد از ساخت دارای رتبه اول در بین ابعاد تحقیق بود که با نتایج میرزازاده و شجاع (۱۱)، رضانی و همکاران (۱۲)، پورکیانی و همکاران (۱۳)، ممتازبخش و فکور (۱۴)، قادری و همکاران (۱۰)، زارعی و همکاران (۱۸)، Ajadi و همکاران (۱۹) و Wang, Lu (۲۰) این بعد شامل عوامل مرتبط با استاندارد و ارزیابی، تجهیزات، فناوری و امکانات و فضا می‌باشد. زیرساخت‌ها از عوامل و اولویت‌های اساسی توسعه هر مبحثی و از جمله ورزش می‌باشد که این زیرساخت در بخش‌های مختلفی باید وجود داشته باشد؛ بنابراین در توسعه ورزش در هر ارگانی و از جمله نیروهای مسلح وجود زیرساخت‌های استاندارد در بخش‌های مختلف ضروری است و بدون آن توسعه و پیشرفت با مشکل روبه رو خواهد شد؛ به طوری که وجود زیرساخت‌های به روز در ورزش احتمال افزایش مشارکت را بیشتر خواهد کرد و نبود آن بسیاری از افراد را از شرکت در ورزش محروم خواهند کرد؛ همچنین در به کارگیری و استقرار زیرساخت‌ها باید به متناسب و به روز بودن آنها توجه کرد. در این بعد تجهیزات دارای بالاترین میانگین در کل ابعاد تحقیق بود و این نتیجه اهمیت آن را نشان می‌دهد؛ لازمه انجام هر ورزشی وجود تجهیزات مختص و به روز آن ورزش می‌باشد و بدون آن امکان پرداختن به ورزشی خاص وجود نخواهد داشت؛ هر سازمان یا ارگانی که به دنبال توسعه و پیشرفت ورزش خود می‌باشد باید بتواند تجهیزات مورد نیاز ورزشکاران و مربیان خود را فراهم کند. مدیران ورزش نیروهای مسلح و رسته بهداشت و درمان می‌توانند از طریق بررسی تجهیزات موجود و مقایسه آن با بخش‌های ورزشی پیشرفته کشور یا سایر نقاط جهان به کمبودها پی‌برده و برنامه‌ریزی جهت رفع این کمبودها داشته باشد.

همچنین نتیجه دیگر پژوهش نشان داد بعد از توسعه مشارکت دارای رتبه دوم در بین ابعاد تحقیق بود که با نتایج میرزازاده و شجاع (۱۱)، ممتازبخش و فکور (۱۴) و Wang, Lu (۲۰) همسو بود. این بعد شامل عوامل مرتبط با توسعه ورزش آموزشی-تربیتی، همگانی و قهرمانی می‌باشد. توسعه و پیشرفت در هر حیطه‌ای نیازمند توجه به مبنا و اساس آن است. اساس و مبنای ورزش، ورزش همگانی و آموزشی و تربیتی است؛ هر سازمانی و از جمله نیروهای مسلح برای توسعه ورزش خود در حوزه قهرمانی و حرفه‌ای باید بتواند زیربنای آن یعنی ورزش تربیتی و همگانی را توسعه دهد؛ در رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح و تمام بخش‌های نیروهای مسلح باید ورزش همگانی و تربیتی که در پایین هرم ورزش قرار دارند مورد توجه قرار گیرند و با برنامه‌ریزی جهت افزایش مشارکت کارکنان و نیروهای نظامی باعث توسعه این دو شوند؛ افزایش تعداد مشارکت‌کنندگان باعث افزایش احتمال شناسایی افراد مستعد جهت شرکت در ورزش قهرمانی و حرفه‌ای خواهد شد؛ این افزایش مشارکت می‌تواند از طریق راه‌هایی مانند برگزاری کلاس‌های آموزشی برای رشته‌های مختلف در نیروهای

جدول-۴. نتایج آزمون فریدمن زیر ابعاد تحقیق

تعداد نمونه	درجه آزادی	مجذور کای دو	سطح معنی‌داری
۳۳۸	۲۰	۵۱۴/۷۹۸	۰/۰۰۱

* سطح معنی‌داری در سطح ($P < 0.05$) می‌باشد.

جدول-۵. اولویت‌بندی زیرابعاد موثر در توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح

مولفه‌ها	میانگین رتبه‌ای	رتبه
تجهیزات	۱۳/۸۵	۱
تشکیلاتی	۱۲/۸۱	۲
منابع انسانی	۱۲/۷۷	۳
منابع مالی	۱۲/۳۸	۴
عوامل اجتماعی	۱۲/۳۱	۵
توسعه مشارکت در ورزش همگانی	۱۲/۰۸	۶
عوامل اقتصادی	۱۱/۹۶	۷
عوامل فرهنگی	۱۱/۴۶	۸
اماکن و امکانات	۱۱/۳۱	۹
عوامل ساختاری (بعد فردی)	۱۱/۲۷	۱۰
فناوری	۱۱/۲۷	۱۰
برنامه‌ریزی	۱۱/۱۹	۱۱
استاندارد و ارزیابی	۱۱/۰۸	۱۲
توسعه مشارکت در ورزش تربیتی	۱۰/۸۵	۱۳
علمی و پژوهشی	۱۰/۶۹	۱۴
عوامل روانشناختی	۱۰/۶۵	۱۵
توسعه مشارکت در ورزش قهرمانی	۱۰/۵۰	۱۶
عوامل حقوقی و قانونی	۸/۶۲	۱۷
عوامل رفتاری	۸/۴۲	۱۸
عوامل بین‌المللی	۸/۱۹	۱۹
عوامل جمعیتی	۷/۳۵	۲۰

جدول-۶. نتایج آزمون فریدمن ابعاد کلی تحقیق

تعداد نمونه	درجه آزادی	مجذور کای دو	سطح معنی‌داری
۳۳۸	۴	۱۲۳/۵۷۶	۰/۰۰۱

* سطح معنی‌داری در سطح ($P < 0.05$) می‌باشد.

جدول-۷. اولویت‌بندی ابعاد کلی موثر در توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح

مولفه‌ها	میانگین رتبه‌ای	رتبه
زیرساخت	۳/۶۲	۱
توسعه مشارکت	۳/۲۳	۲
مدیریت	۳/۰۰	۳
عوامل محیطی	۲/۸۱	۴
عوامل فردی	۲/۳۵	۵

به هدف که همان توسعه و پیشرفت ورزش می‌باشد لازم است؛ در واقع از طریق برنامه‌ریزی است که آینده پیش‌بینی می‌شود و برای مواجهه با آن شرایط برنامه‌ریزی می‌شود که در توسعه ورزش نیز امری ضروری است؛ همچنین یکی از راه‌هایی که نیروهای مسلح و رسته بهداشت و درمان می‌تواند ضعف‌های و قوت‌های خود را در حوزه ورزش بشناسد و برای توسعه ورزش خود برنامه‌ریزی کند؛ حمایت از تحقیق‌ها و پژوهش‌ها یکی از راهکارهای مفید در توسعه و پیشرفت ورزش می‌باشد که مدیران نیروهای مسلح می‌توانند از طریق حمایت از آن از فواید آنها بهره ببرند.

نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که بوجود آوردن زیرساخت‌های لازم در حوزه ورزش در بخش‌های مختلف برای افزایش مشارکت کارکنان ضروری است و نیازمند اختصاص بودجه کافی برای آن می‌باشد و البته نقش مدیران نیروهای مسلح برای جذب بودجه از راه‌های مختلف و ساخت اماکن مهم می‌باشد. به طور کلی می‌توان گفت بسیاری از موارد شناسایی شده به هم مرتبط هستند و در برنامه‌ریزی جهت توجه به این عوامل باید اولویت‌بندی آن‌ها را مورد توجه قرار داد. با توجه به نتایج این پژوهش پیشنهاد می‌شود که مدیران و مسئولین نیروهای مسلح کشور موارد شناسایی شده این تحقیق را در گام اول برای رسته بهداشت و درمان و سپس برای کل نیروهای مسلح در نظر گرفته و در جهت توسعه ورزش این ارگان مهم کشور گام بردارند.

نکات بالینی کاربردی برای جوامع نظامی

- توسعه ورزش و مشارکت بیشتر در آن باعث توانمندسازی نظامیان و کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح می‌شود.
- توسعه ورزش باعث افزایش مشارکت در ورزش و در نتیجه افزایش آمادگی جسمانی کارکنان و نظامیان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح می‌شود.
- برنامه‌های توسعه ورزش باید به گونه‌ای طراحی و سازماندهی شوند که مشارکت و انگیزه مشارکت را در کارکنان نیروهای مسلح کشور را افزایش دهند.

تشکر و قدردانی: این مقاله حاصل از یافته‌های جانبی طرح تحقیقاتی مرکز فیزیولوژی ورزش دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله تهران است. پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از حمایت‌ها و مشاوره‌های مرکز فیزیولوژی ورزش دانشگاه تقدیر و تشکر نماید.

نقش نویسندگان: شیروانی و بهادری در ارائه و طرح اولیه و اجرای طرح؛ رنجبر در تهیه و تدوین ابزار و جمع‌آوری داده‌ها و درویشی در جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و تفسیر و نگارش مقاله نقش

مسلح، افزایش کمیت و کیفیت برنامه‌های ورزشی آموزشی، افزایش برگزاری المپیادهای سراسری برای رسته‌های مختلف، برگزاری مسابقات ورزشی بین رسته‌ای و درون رسته‌ای، برگزاری مسابقات منطقه‌ای در نیروهای مسلح و ... انجام شود؛ پس از توسعه این دو بخش در ورزش کارکنان رسته بهداشت نیروهای مسلح می‌توان گفت که ورزش قهرمانی در این رسته و در کل نیروهای مسلح توسعه و پیشرفت خواهد کرد و می‌تواند در مسابقات کشوری نقش پررنگی داشته باشند و سپس تعداد بیشتری از کارکنان به تیم‌های ملی نیروهای مسلح راه پیدا خواهند کرد؛ بنابراین مدیران ورزش در نیروهای مسلح و بخش‌های مختلف آن می‌توانند از طریق توجه بیشتر به ورزش‌های همگانی و تربیتی و برنامه‌ریزی برای افزایش مشارکت کارکنان و نیروهای نظامی در این دو بخش ورزش باعث توسعه کلی در ورزش نیروهای مسلح کشور و توسعه ورزش قهرمانی و سپس حرفه‌ای شوند.

بعد مدیریت دارای رتبه سوم در بین ابعاد تحقیق بود و این بعد شامل عوامل مرتبط با منابع انسانی، منابع مالی، برنامه‌ریزی و علمی و پژوهشی بود که با نتایج میرزازاده و شجاع (۱۱)، رضانی و همکاران (۱۲)، پورکیانی و همکاران (۱۳)، ممتازبخش و فکور (۱۴)، قادری و همکاران (۱۰)، Wang (۱۵)، De Bosscher و همکاران (۱۶)، زارعی و همکاران (۱۸)، Ajadi و همکاران (۱۹) همسو بود. مدیریت نقش اساسی در توسعه ورزش در نیروهای مسلح دارد؛ این مدیریت است که منابع انسانی با کیفیت، منابع مالی و بودجه مورد نیاز سازمان، برنامه‌ریزی برای رفع نقص‌ها و استفاده از نقاط قوت و بهره‌گیری و حمایت از فعالیت‌های علمی و پژوهشی را برای یک سازمان فراهم می‌آورد و قطعا تاثیر بسیار زیادی در موفقیت یا عدم موفقیت هر سازمانی دارد که ورزش نیروهای مسلح و رسته بهداشت و درمان آن به طور خاص نیز از این قاعده مستثنی نیست. منابع انسانی از ارکان اصلی پیشرفت و توسعه ورزش می‌باشند که در ورزش شامل مربیان، ورزشکاران و ... می‌باشد؛ بدون داشتن نیروی انسانی کارآمد امکان توسعه ورزش وجود ندارد که رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح نیز جهت پیشرفت ورزش خود باید از مربیان و مدیران با کیفیت جهت آموزش کارکنان و ورزشکاران خود بهره ببرند؛ از طرفی وجود منابع مالی کافی و بودجه مورد نیاز نیز برای اجرای برنامه‌ها و فراهم آوردن تجهیزات و امکانات مورد نیاز ضروری است و بدون آن موفقیت در توسعه ورزش نیروهای مسلح و رسته بهداشت و درمان آن امری سخت می‌باشد؛ در حال حاضر نیز یکی از راه‌های به دست آوردن منابع مالی در ورزش استفاده از بخش خصوصی است که در ورزش نیروهای مسلح نیز می‌توان از این بخش استفاده کرد؛ از طرفی یکی از وظایف اصلی مدیریت برای سازمان خود برنامه‌ریزی است و در ورزش رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح نیز این امر وجود دارد؛ امروز به دلیل پیچیدگی‌های محیطی موجود در ورزش و متغیر بودن آن وجود برنامه‌ریزی برای رسیدن

تضاد منافع: نویسندگان تصریح می‌کنند که هیچ گونه تضاد منافی در مطالعه حاضر وجود ندارد.

داشتند. همه نویسندگان در نگارش اولیه مقاله و بازنگری آن سهیم بودند و محتوای مقاله را تایید و مسئولیت آن را می‌پذیرند.

منابع:

1. Ansari ME, Ostadi H, Javari F. Investigating the Relationship between Organizational Healths on Positive Attitudes of Employees in Isfahan Tax Office. *Journal of Taxation*. 2009;17(6):41-65.
2. Shabani Bahar Gh, Erfani N, Hekmatie Z. The Relationship between Sport Motivation and Job Success Rate of Kermanshah Provincial Education General Staff. *Journal of Applied Research in Sport Management*. 2013; 2 (3):11-22.
3. Davoudzadeh K, Borjalilu S, Safania AM. The priority of internet usage components for the development of academic sport. *Journal of School of Public Health and Institute of Public Health Research*. 2015;13 (4):51-64.
4. Brown R., Brown I. The application of quality of life. *Journal of Intellectual Disability Research*. 2005; 49(10):718-727.
5. Sotiriadou K., Shilbury D, Quick S. The attraction, retention/transition, and nurturing process of sport development: Some Australian evidence. *Journal of sport management*. 2008; 22(3):247-272.
6. Talebpour M. Developing Strategic Plan for Sport Science, Research Plan of Physical Education Research Institute. 2012.
7. Mohammadi Kh, Ahmadi Kh, Fathi Ashtiani A, Azad Fallah P, Ebadi A. Determining Mental Health Indicators in the Armed Forces, *Journal of Military Medicine*. 2014; 3:248-239.
8. Derakhshan Mobarak M, Baran Cheshme M, Ashtiani MR, Akbari Yazdi H. Formulating Macro Goals, Policies and Strategies of Physical Education Development in the Armed Forces of the Islamic Republic of Iran. *Defense Strategy Journal*. 2012; 10: 169-198.
9. Saadat Talab MB, Ghahraman Tabrizi k, Nouraei T. Exercise Needs in Military Training Centers from the Soldiers' Viewpoints and Explaining Their Attitudes, *Journal of Military Management*. 2015; 15: 59-81.
10. Ghaderi JA, Ghafuri F, Henri H. Identification of factors affecting the development of Naja sport. *Resource Management in Law Enforcement*. 2018;6 (4): 138-162.
11. Mirzazadeh Z, Shajie K. Designing and editing a strategy for the development of academic sport (Case study: Ferdowsi University of Mashhad Physical Education Department). *Research in Sport Exercise journal*. 2017;12:61-78.
12. Ramezani M, Andam R, Aghaei AA. Designing a strategic plan for physical education at Shahrood University. *Research in academic sport*. 2014;7:15-40.
13. Pourkiani M, Hamidi M, Goodarzi M, Khabiri M. Analysis of the Effect of Professional and Championship Sports on Sport Development. *Sport Management Studies journal*. 2017;42:72-55.
14. Momtazbakhsh M, Fakoor Y. Investigating Strategies for Promotion and Development of Women's Sports in the Universities of Forensic Sciences, *Journal of Police Knowledge*. 2007: 2(9); 62-53.
15. Wang X. Research of Development Strategy of Mass Sports in China under Goal of Overall Construction of Well-being Society. Paper presented at the 2013 International Conference on the Modern Development of Humanities and Social Science. 2013: 457-459.
16. De Bosscher V, De Knop P, Van Bottenburg M, Shibli S. A conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting success. *European Sport Management Quarterly*. 2006: 6(2); 185-215.
17. Bornstein DB, Pate RR, Buchner DM. Development of a national physical activity plan for the United States. *Journal of Physical Activity and Health*. 2014:11(3);463-469.
18. Zarei B, Khodamoradpoor M, Rezaei S. Designing the student's sports development strategy in kermanshah university. *European Journal of Physical Education and Sport Science*. 2017;3(6):72-84.
19. Ajadi M, Olaoye A, Alabidun M. Factors Militating Sports Development among Nigerian Army Force in Sobi Barrack Ilorin, Kwara State. *KIU Journal of Social Sciences*. 2017; 3(2): 343-350.
20. Wang DB, Lu WJ. The Construction and Application of Functional Indexes of Colleges and Universities in the Development of Sports Industry-Analysis Based on Fuzzy Comprehensive Evaluation Method. *Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education*. 2017; 13(8):6027-6036.